

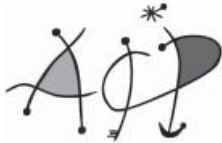
BRIGADES **de Solidaritat** **a Amèrica Llatina**

---

estiu 2006

Qui som?

L'**Associació Catalana per la Pau** és una Organització no Governamental de solidaritat i cooperació al desenvolupament, nascuda l'any 1990; es defineix com a laica, plural i progressista i actua en la defensa de la Pau, els Drets Humans, Nacionals i Socials dels Pobles i per un canvi en les relacions Nord-Sud. Les activitats de l'ACP es basen en quatre eixos de treball:

- Campanyes de sensibilització sobre les condicions de vida als països del Sud.
- Projectes de cooperació al desenvolupament a diferents països.
- Organització de brigades de solidaritat.
- Formació en solidaritat i cooperació.

La **Fundació Pau i Solidaritat** és una ONG per al desenvolupament i la cooperació, constituïda a iniciativa de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya. La nostra manera d'entendre la cooperació actualitza l'internacionalisme solidari que sempre ha caracteritzat el món del treball.

Cooperem amb organitzacions sindicals i socials d'arreu del món, mitjançant projectes de formació i desenvolupament i defensa dels Drets Humans i Laborals.

Què són les Brigades?

Des de l'ACP i la FPS, entenem les brigades de solidaritat com **un compromís**, de caràcter voluntari, en la **formació i sensibilització** dels problemes que afecten als pobles del Sud, **d'apropament a l'experiència de les organitzacions socials i sindicals** que treballen pel canvi social i **de comunicació** d'aquesta a la nostra societat.

L'objectiu és obtenir una visió més completa de la realitat que envolta els països del Sud després d'un període que inclou la reflexió, l'anàlisi dels problemes i el coneixement directe d'aquests per boca de les comunitats que ens acullen i dels nostres socis locals, així com el treball per al desenvolupament i per a la millora de les condicions de vida i treball de la població que aquests estan realitzant.

El procés es desenvolupa en tres etapes:

- 1a Formació de la brigada i preparació** (d'abril a juliol). Constitució dels grups i participació en les reunions i en les activitats de formació i solidaritat:
  - Taller de formació.
  - Trobada de formació i convivència (cap de setmana).
  - Taller específic sobre la situació del país al que es viatjarà.
  - Fòrum de l'Amèrica Llatina (15 de juliol).

- 2a Estada en el país** (agost). D'entre 21 i 28 dies d'estada. Treballant, coneixent la realitat del país, trobant-nos amb organitzacions socials, sindicals... de la mà dels nostres socis locals i amb les comunitats que ens acullen.

- 3a Valoració col·lectiva de l'experiència i sensibilització** (de setembre a juny). Entre altres activitats es realitzarà un llibre amb els documents (entrevistes, diaris de camp, fotografies, etc) recollits per les Brigades

Per què a Amèrica Llatina?

de Solidaritat per tal de donar a conèixer a la nostra societat la realitat del països del sud i de les organitzacions socials compromeses per un canvi social. També es participa en grups de suport als projectes, s'explica de l'experiència en esplais, facultats, centres d'estudi, comitès d'empresa...

Aquest subcontinent ha estat en tot el segle XX testimoni de multitud de lluites per a la millora de les condicions de vida en tots i cadascun dels països que el conformen. Lluites que, construïdes des dels sectors populars, han estat en molts casos ofegades amb tots els mitjans que les oligarquies locals, en aliança amb els Estats Units, han tingut per fer-hi front. La conseqüència d'aquests processos ha estat la repressió, presó, assassinats, desapareguts, exili...

Part d'aquesta "guerra de baixa intensitat" contra les forces progressistes han estat també els intents d'enderrocar aquells governs que el poderós veí del nord interpretava que no eren favorables als seus interessos estratègics. El Xile de Salvador Allende, la Nicaragua sandinista, el Perú de Velasco Alvarado, o la Guatemala de Jacobo Arbenz... han estat alguns dels casos en que cops militars o la creació de situacions de conflicte armat a les fronteres d'aquests països han acabat amb models de desenvolupament alternatius.

L'huracà neoliberal que impregnà les polítiques econòmiques dels diferents països en les passades dècades dels 80 i 90 significaren per Amèrica Llatina un creixement exponencial dels nivells de pobresa i d'exclusió social, d'increment de l'anal-

fabetisme, de migracions de milions de persones del camp cap a les grans ciutats per a trobar amb que guanyar-se la vida erigint-se així, cinturons de misèria al voltant de les principals capitals llatinoamericanes.

Amb tot, un ***Vientosur*** de canvi recorre Amèrica Llatina i el Carib a favor dels sectors populars. Segurament, de manera contradictòria encara. Però ja s'expressa en les victòries i avenços de l'esquerra en els processos electorals, en més alts nivells d'organització social i en la posada en funcionament de models de desenvolupament alternatius a les polítiques del capitalisme neoliberal. **Una altra Amèrica està en marxa.** La que representen els governs progressistes a Brasil, Bolívia, Uruguai, Argentina... la que representen, encara avui, la revolució cubana i la que s'endevina en la revolució bolivariana a Veneçuela. I també la que representen les organitzacions socials de països com Colòmbia, Paraguai, El Salvador... que malgrat la repressió i l'adversitat que encara els toca viure, pensen que és possible i necessari construir solucions per aquestes societats que tinguin com valor fonamental l'ésser humà i les seves necessitats.

Aquesta és l'Amèrica que volem acompanyar amb les brigades, solidàriament.

CUBA

La victòria de la Revolució, l'any 1959, suposà pel conjunt de països del Tercer Món un punt de referència i per 10 milions de cubans una sèrie de millores en el camp social: la cobertura sanitària per al 100% de la població; l'eradicació de l'analfabetisme i la creació d'un sistema educatiu per a tothom. Aquests avenços han sigut possibles malgrat la insistent pressió dels Estats Units i la imposició d'un bloqueig econòmic que ja dura més de 45 anys.

Les greus dificultats econòmiques sorgides a la dècada dels 90 amb l'anomenat «período especial», posaren a prova la determinació del poble cubà de seguir construint el futur tenint com valor fonamental l'ésser humà i les seves necessitats.

Localització de la Brigada: La Habana.

Contrapart: Confederación de Trabajadores Cubanos (CTC).

Activitats de la Brigada:

- Trobades amb organitzacions socials cubanes.
- Intercanvi amb sindicalistes cubans.

Localització de la Brigada: Sancti Spiritus.

Contrapart: Asociación Cubana de Producción Animal (ACPA).

Activitats de la Brigada:

- Treballs agrícoles i de construcció.
- Aproximació a la realitat agropecuària cubana.
- Coneixement dels projectes de cooperació executats per l'ACPA.

*Organitzada en col·laboració de **Sant Just Solidari**.*

EL SALVADOR

El final de la guerra civil al 1992 va marcar un moment històric en aquest país centreamericà. La conversió en partit de l'antiga guerrilla del FMLN i la creació d'instruments de participació política del conjunt dels ciutadans generaren una il·lusió col·lectiva de canvi que, posteriorment, les polítiques liberals dels diferents governs

i la desfeta de l'huracà Mitch i dels posteriors terratrèmols s'encarregaren de frustrar. Tot i així, els diferents moviments socials i populars mantenen des de fa anys estructures organitzatives estables que han anat conformant un contrapoder efectiu a diferents regions del país.

Localització de la Brigada: San Salvador i comunitats dels departaments de Usulután, Cuscatlán i Sonsonate.

Contraparts: FUNDASPAD (Fundación Asociación Salvadoreña para el Desarrollo Local y la Democracia) i FUNSALPRODESE (Fundación Salvadoreña para la Promoción Social y el Desarrollo Económico).

Activitats de la Brigada:

- Entrevistes i trobades amb organitzacions socials i populars.
- Coneixement de la Plataforma Sindical Comuna Centreamericana.
- Participació en la vida comunitària.
- Col·laboració en els projectes que estigui executant la comunitat d'acollida.

GUATEMALA

Entre el 78% i el 84% de la terra productiva del país està en mans del 2.5% de la població, mentre els mitjans i petits propietaris posseeixen la resta. Com contrapartida, cents de milers de camperols desposseïts constitueixen la força de treball disponible per les grans plantacions. La injusta propietat de la terra, propiciada per una història de colonialisme, imperialisme, dictadura de les multinacionals, polítiques d'ajustament estructural (cessament de la intervenció estatal a l'economia, reforma financera i privatitzacions d'empreses públiques), es tradueixen en migracions, misèria, fam, sobreexplotació, discriminació, violència i mort. La lluita dels moviments de camperols, dones, indígenes, sindicals... tenen com objectius el cessament de la impunitat i la violació dels drets humans, reforma agrària, enfortiment del poder civil, reconeixement dels drets dels pobles indígenes...

Localització de la Brigada: Ciutat de Guatemala i comunitats camperoles.

Contraparts: Comité de Unidad Campesina (CUC) i Sindicato de Trabajadores de la Salud.

Activitats de la Brigada:

- Entrevistes i trobades amb organitzacions socials i moviments populars.
- Coneixement de les lluites camperoles per la recuperació de la terra i acompanyament de les comunitats en aquest procés.

VENEÇUELA

L'any 1998 amb la victòria electoral d'Hugo Chávez s'inicia a Veneçuela un procés de transformació política, econòmica, social i cultural, inèdita a Amèrica Llatina conegut com a Revolució Bolivariana. Un moviment popular, pacífic i democràtic que ha hagut d'ençarar intents de cop d'estat, sabotatges econòmics per part de la vella oligarquia i que després d'haver estat sotmès a diferents processos electorals i plebiscitaris, ha trobat en els sectors populars el seu màxim suport.

Localització de la Brigada: Barri 23 de Enero (Caracas).

Contrapart: Coordinadora Cultural Simón Bolívar.

Activitat de la Brigada:

- Entrevistes i trobades amb organitzacions socials i populars.
- Participació en la vida comunitària.
- Col·laboració en les activitats i projectes desenvolupats al barri.

COLÒMBIA

Després de més de 40 anys de conflicte armat, la major part de les organitzacions socials que treballen per la defensa dels Drets Humans i per aconseguir millors condicions de vida per als colombians/es assisteixen a un procés de criminalització que té com a punt de partida les polítiques aplicades pel president Uribe. En aquest context de guerra bruta generalitzada, que va des de persecució judicial fins a l'assassinat de dirigents comunitaris i populars, costa diferenciar els límits entre el paramilitarisme i l'exèrcit colombià. Les organitzacions socials demanen acompanyament internacional que ajudi a garantir el desenvolupament de la seva activitat i a expressar lliurement les seves postures respecte el futur de Colòmbia.

Localització de la Brigada: Bogotà i regió del Magdalena Medio.

Contrapart: Internacional Peace Observatory - IPO (Colòmbia) i Asociación Campesina del Valle del Río Cimitarra.

Activitat de la Brigada:

- Acompanyament a dirigents i comunitats camperoles.
- Coneixement dels projectes de desenvolupament executats per la ACVC.

Data: Mesos d'estiu.

Aquesta brigada està organitzada per IPO Catalunya, del qual formen part el Col·lectiu Maloka-Colòmbia, l'Associació Catalana de Brigadistes a Nicaragua, i l'Associació Catalana per la Pau.

BRASIL

Aquest país ha estat i és encara avui un viver de lluites populars i d'experiències comunitàries. El treball del Movimento do Sem Terra entre els camperols i la lluita per la reforma agrària, les experiències de governs municipals com els de Recife o Fortaleza amb el presupost participatiu, la combativitat de la Central Unitaria dos

Treballadores per la millora de les condicions de vida dels treballadors/es o multitud d'experiències d'organitzacions populars de diferent signe: de dones, negres, indígenes, contra la pobresa, etc. Aquest teixit que és fruit d'una llarga història de lluites socials és el que ens proposem conèixer i apropar-nos.

Localització de la Brigada: São Paulo.

Contrapart: Intercâmbio, Informações, Estudos e Pesquisas (IIEP).

Activitat de la Brigada:

- Trobades i entrevistes amb organitzacions socials i moviments populars brasilers.

PARAGUAI

Paraguai va patir la dictadura del general Stroessner (1954-1989) i encara avui té la seva influència en la vida política del país. Formava part, conjuntament amb les dictadures d'Argentina, Brasil, Bolívia, Xile, Paraguai i Uruguai del Pla Condor, la coordinació repressiva dissenyada des dels Estats Units en els anys 70 i 80 i que provocà desenes de milers de desapareguts i assassinats polítics.

Paraguai és un país agrari: més de la meitat de la població viu a zones rurals i es dedica a activitats agràries. L'agricultura constitueix el 80% de les exportacions del país. Els propietaris són els mateixos terratinents beneficiats de la distribució arbitrària del dictador Stroessner de grans extensions de terra.

Les organitzacions socials i populars lluiten contra la impunitat de les violacions dels drets humans i la política econòmica seguidora de les directrius del FMI.

Localització de la Brigada: Asunción i comunitats rurals.

Contrapart: Fundación Casa de la Juventud.

Activitat de la Brigada:

- Coneixement dels diferents projectes executats per la Fundación Casa de la Juventud i el Centro de Investigación y Estudios Sociales.
- Trobades i entrevistes amb organitzacions socials i campearols.
- Participació en la vida i activitats de la Casa de la Juventud.

ARGENTINA

La profundització del model socio-econòmic neoliberal iniciat per la dictadura militar instaurada en 1976, amb el suport i promoció de les institucions multilaterals de crèdit, provocaren que actualment l'Argentina pateixi la pitjor crisi de la seva història. Al 2002 uns 18,5 milions de persones (el 53% de la població total) es

trobava sota la línia de la pobresa i uns 8,7 milions (el 24,8% del total) era considerat indigent. Lentament, i després de les convulsions que significaren les revoltes del desembre de l'any 2001, el país comença a sortir del pou. D'altra banda, l'Argentina és un del països més rics d'Amèrica: subsòl agraït, pastures immenses i amb un nivell de desenvolupament humà equiparable al d'alguns països europeus. Per què entrà en crisi? Quins han estat els mecanismes polítics i econòmics que van dur a la fallida a un país així? Quines són les sortides que s'apunten des de les organitzacions socials?

Localització de la Brigada: Ciutat i província de Buenos Aires.

Contrapart: Unión de Mujeres de la Argentina (UMA).

Activitat de la Brigada:

- Aproximació a la realitat argentina.
- Participació en activitats relacionades amb la infància i la adolescència.
- Coneixement dels projectes desenvolupats per la UMA.
- Trobades i entrevistes amb organitzacions socials i moviments populars.

Condicions i compromisos

- Tenir més de 18 anys, l'1 de juliol de 2006
- Manifestar unes motivacions coherents amb els principis i finalitats de les Brigades de Solidaritat.
- Participar en la formació, reunions i activitats que se celebraran els mesos anteriors a l'estada.
- Estar disposat a adaptar-se a les condicions de vida dels països i organitzacions receptores.
- Compromís de participació en les activitats de sensibilització i difusió posteriors.
- Ser soci/a de l'ACP i/o FPS durant l'any en què es participa a les Brigades de Solidaritat.
- Assumir els costos del bitllet d'avió, manutenció, allotjament i desplaçaments.

Què has de fer per participar?

1. Assistir a una sessió informativa en que et donarem la normativa de les Brigades de Solidaritat i la fitxa d'inscripció.
2. Si estàs d'acord amb les condicions i compromisos de participació porta la fitxa d'inscripció i un escrit exposant les teves motivacions per participar en les Brigades de Solidaritat a Amèrica Llatina a la seu de l'ACP. La data límit és el 31 de març.
3. La setmana del 3 al 6 d'abril l'ACP et comunicarà per correu electrònic a quina Brigada de Solidaritat podràs participar.
4. El dissabte 8 d'abril començarà el Taller de Formació i co-neixeràs els teus companys i companyes de Brigada.

XERRADES INFORMATIVES I PRESENTACIÓ DEL LLIBRE

*“Amèrica Llatina: dones
en resistència.
Testimonis de les
Brigades de Solidaritat”*

Barcelona (Via Laietana, 16 1ª planta).

Dimecres, 8 i 15 de febrer i 1 de març a les 20h.
Dissabte, 25 de març a les 11h.

Manresa (Passeig Pere III, 60-62).

Dissabte, 11 de febrer a les 11h.

Tarragona (August, 48).

Dissabte, 25 de febrer a les 11h.

Lleida (Univ. de Lleida).

Dissabte, 18 de març a les 11h.

Girona (Miquel Blay, 1).

Dimecres, 15 de març a les 20h.

Tallers de Formació

Dissabte, 8 d'abril, a les 11

■ **La globalització i les conseqüències pels països del Sud. Les causes de la pobresa.**

Felipe López-Aranguren, sociòleg i membre del Consell Assessor de RTVE a Catalunya.

Dissabte, 8 d'abril, a les 16'30

■ **El món del treball davant la globalització.**

Jordi Ribó, president de la Fund. Pau i Solidaritat de CCOO.

Dissabte, 22 d'abril, a les 11

■ **Introducció a la Història d'Amèrica Llatina.**

Victòria Planas, responsable de Projectes al Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

Dissabte, 22 d'abril, a les 16,30

■ **Actualitat d'Amèrica Llatina.**

Amb la participació de persones implicades en organitzacions de diferents països.

Dissabte, 13 de maig

■ **El moviment de solidaritat a Catalunya.**

Maria Ortiz, Associació Catalana de Brigadistes a Nicaragua.

■ **Actituds i comportaments dels brigadistes.**

■ **Elements per elaborar un diari de camp.**

Diumenge, 14 de maig

■ **Memòria oral com eina per la reconstrucció de la memòria històrica.**

■ **El treball de les ONG's: Associació Catalana per la Pau- Fundació Pau i Solidaritat.**

Xavier Cutillas, president de l'ACP.

Jordi Ribó, president de la FPS.

Organitza:

Associació Catalana per la Pau

Via Laietana, 45, esc. A, 7è 3a
08003 Barcelona

Tel. 93 318 84 44

www.acpau.org

Via Laietana, 16
08003 Barcelona

Tel. 93 481 29 12

www.conc.es/pauisoli

Col·labora:

 Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

Ajuntament de Barcelona
Comissió Barcelona Solidària

